

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمیه (س)

شهرستان ملاثانی

عنوان:

عدالت در حکومت جهانی حضرت مهدی (عج الله تعالی فرج الشریف)

استاد راهنما:

زینب حمیدی

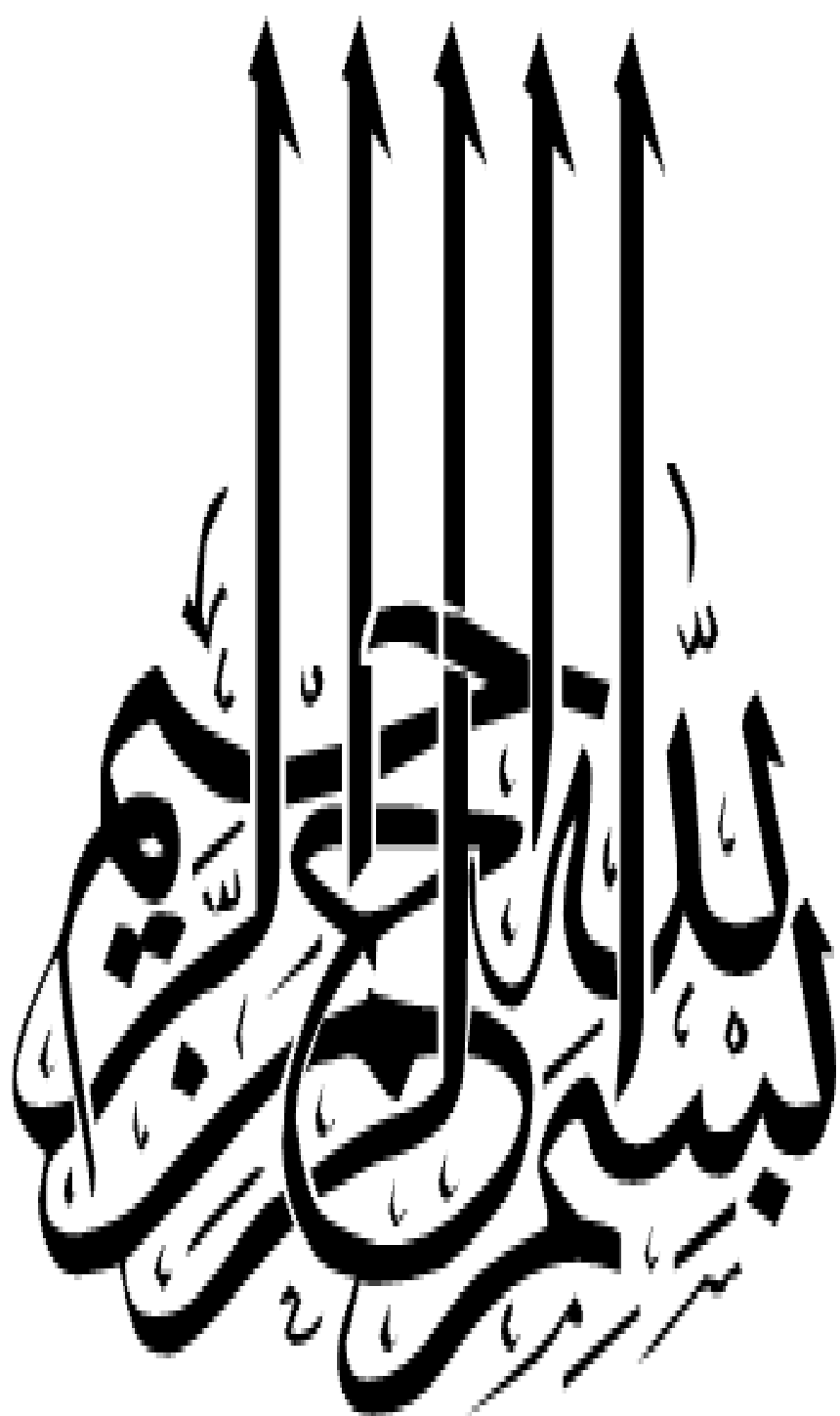
دبیر گروه:

مرضیه سلامات نژاد

پژوهشگران:

میعاد مراغی، خیریه عامری، معصومه جیشی، مرضیه سلامات نژاد

پاییز ۹۶

تحمید

ستایش برای خداست آن تختین آغاز و آن واپسین به انجام او که دیده ی بینندگان از دیدنش فروماند و اندیشه ی
وصف کنندگان ستودش تواند.

تقدیم به:

امیر مومنان حضرت علی (ع) که همانند خورشیدی فروزان در میانه تاریخ می درخشد و تشعشع انوارش، روشنی بخش راه جویندگان حق و حقیقت در همه دوران است.

تقدیر و تشکر:

چه زیباست قدردانی و سپاسگزاری از زحمات بندگان خدا تا با این واسطه شکر گزار پروردگار عالمیان باشیم. با کمال تشکر از استاد بزرگوار خانم حمیدی و تمام عزیزانی که ما را در تدوین این تحقیق یاری رسانده اند.

آثار اجتماعی عدالت مهدوی

در نیای امروز، اجتماع و روابط اجتماعی از پیچیدگی خاصی برخوردار است وقتی از اجتماع سخن گفته می شود، عرصه های گوناگون در نظر است که باید در همه ی آن ها برنامه ای سالم برای تعامل اجتماعی تدوین گردد. بشر در طول قرون گذشته، در حوزه های گوناگون اجتماع، مانند سیاست، حکومت و فرهنگ به ویژه اقتصاد، شاهد نابسامانی ها و آشفتگی و بی عدالتی بوده است و همواره در پی راهی بوده تا به این بخشها سازمان و نظامی عادلانه ببخشد ولی تقریباً هیچگاه در هیچ ملت و دولتی توفیق چندانی حاصل نشده است؛ اگر چه بعضی از شهرها و یا دولتها با تلاش فراوان به سهمی از عدالت در بعضی از عرصه ها دست یافته باشد. با این توفیق همگان در انتظارند که مهدی موعود (ع) و عدالت منتظر از راه برسد و همه حوزه های اجتماع را به عدالت و دادگری هدایت کند و به معنی واقعی کلمه، عدالت را جهانی کند این امید به جا و آرزویی به حق است که براساس برنامه های دولت امام مهدی (عج) قابل بررسی است.^۱

آثار رعایت عدالت در فرهنگ

دانستن، شناخت و رشد علمی و فرهنگی حقی همگانی است ولی در نظام ها و حکومت های دنیا امکانات آموزش به طور یکسان برای همه ی اقشار فراهم نیست و همیشه اینگونه بوده که عده ای خاص، امکان رشد و تعالی آموزش دارند و البته این عادلانه نیست، از آثار عدالت مهدوی آن است که همه طبقات، از هر نژاد و ملیتی و بدون هیچ گونه تبعیض، می توانند در زمینه های فرهنگی فعال بوده و مدارج علمی را طبق قابلیت و استعداد خود بپیمایند. در نظام دادگستر امام مهدی (عج) با توجه به اینکه علم و دانش رشد فزاینده ای دارد، آن ها که در جوامع مختلف از این موهبت الهی محروم بوده اند می توانند از علم و دانش بهره فراوان گیرند برای مثال زنان در وامع گوناگون محرومیت های بسیاری را چشیده اند و از جمله در ساحت علم و فرهنگ مورد بی مهری قرار گرفته اند، در دولت مهدی به جایگاه والایی از دانش دست می یابند در روایتی درباره ی روزگار مهدی (عج) آمده است: (و توتون الحکمه فی زمانه حتی ان المراه لتقضى فی بیتها بکتاب الله و سنه رسول الله) در دوران او، شما از حکمت برخوردار می شوید تا آنجا که زن در خانه خود، برابر کتاب خدا و روش پیامبر (ص) قضاوت می کند بعضی روایت بالا را اینگونه ترجمه کرده اند که دانش بعضی از زنان در عصر حاکمیت مهدی (ع) به اندازه ای است که در درون منزل با استنباط شخصی و (همچون مجتهد علوم دینی) به انجام تکالیف شرعی می پردازد در این صورت، اوج

^۱ - همان.

رشد و تعالی فرهنگی و آموزشی زنان معلوم می شود. اگر به معنی قضاوت هم باشد باز هم حکایت از همان تعالی و ترقی است؛ زیرا که امر قضاوت از امور بسیار مهم بوده و نیاز به دانش بسیاری دارد.^۱

آثار رعایت عدالت در اقتصاد

یکی از مصادیق ظلم آشکار، نابرابری و عدم تعادل طبقات مختلف مردم در مسائل اقتصادی است که در جای جای جهان پهنار و حتی در کشورهای مدعی حقوق بشر دیده می شود آنچه می توانید به این بی سامانی، سامان دهد و غبار محرومیت را در این عرصه از چهره ی عالم انسانی بزدايد همانا اجرای عدالت اقتصادی است امام صادق می فرماید: (ان الله لم يترك شيئا من صنوف الاموال الا و قدقسمه و اعطى كل ذحق حقه الخاصه و العامه و النفقراء و المساكين و كل صنف من صفوف الناس فقال: لو عدل في الناس لا ستغنوا ...) خداوند همه ثروتها از انواع منابع در آمد، را میان مردم تقسیم کرده است و به هر کس حقش را داده است، کار گزاران و توده مردم و بینوایان و تهی دستان و هر گروهی از گروه های مردم. سپس امام فرمود: اگر عدالت برقرار شده بود همه مردم بی نیاز شده بودند.

بنابراین از نظر تعالیم اسلامی، اگر حاکمیت درست و اسلامی باشد برنامه های حکومت به درستی تنظیم شده و مجریان آن نیز در جای خود به کار گمارده شوند، محرومیت و نیازمندی در جامعه نمی ماند زیرا حکومت حق و کار گزاران لایق آن به دنبال اجرای اصول عدالت خواهند بود و با چنین اقدامی همه مردم، به رفاه و بی نیازی خواهند رسید.

پیامبر اکرم می فرماید (یتعلم امتی فی زمانه نعیما لم یتنعموا مثله قط البر و الفاجر یرسل السماء علیهم مدراراً و لاتدخر الارض شیئاً من نباتها) در زمان او (مهدی (عج)) مردم به نعمت هایی دست می یابند که در هیچ زمانی دست نیافته باشند، چه نیکوکار و چه بد کار. آسمان پیوسته بر آنان ببارد و زمین چیزی از ییرنیهای خود را ذخیره نکند. عدالت اقتصاد به عوامل گوناگونی بستگی دارد که از مهمترین آن ها عدالت در بخش تولید و توزیع است از آثار عدالت در دولت مهدی (عج) این است که امکانات تولید در اختیار همگان است و هر کس می تواند از زمین و انرژی و امکانات طبیعی برای تولید بهره بگیرد. از این رو افراد زیادی به اشتغال و کار سالم روی می آورند و هر کسی به اندازه ی همت و توان خود امکان رشد و پیشرفت دارد. البته در راستای رفع نیاز های واقعی جامعهم است، یعنی تولید در مسیر مطالبات و نیازهای اجتماع است. بنابراین هم تولید کنندگان بهره مند می شوند و هم جامعه به رشد و رفاه اقتصادی می رسد از سوی دیگر، از عوامل مهم ظلمهای اقتصادی بی عدالتی در عرصه ی

^۱ - همانجا.

توزیع است. تقسیم ثروت ملی به صورت نابرابر و اختلاف فراوان و غیر منطقی میان درآمدها و واسطه گری های بیجا، شکاف طبقاتی گسترده ای را باعث شده است. بنابراین اثر عدالت مهدوی در عرصه اقتصادی، تقسیم اموال عمومی به شکل مادی در میان مردم است.^۱

آثار رعایت عدالت در قضاوت

در جوامع مختلف بشری، امر قضاوت جایگاه ویژه ای دارد و هیچ مجموعه کوچک یا بزرگی از انسان ها نیست که به دستگاه قضاوت و دادگستری نیازمند نباشد. شاهرگ حیات این دستگاه اجرای عدالت در آن است. اساساً دادگستری برای گسترش عدل و داد تأسیس شده است و بدون آن، هیچ جایگاهی برای آن نیست ولی متأسفانه باید گفت که در همین دادگستری های و مرکز قضایی سیستم های فراوانی به انسان ها شده و حق افراد زیادی پیمال گردیده است. در عصر حاکمیت مهدی (عج) که عدالت در همه ی زوایای زندگی اجتماعی جریان می یابد، این عدالت به دستگاه های قضایی هم نفوذ کرده و جریان دادرسی را بر اساس حق و عدل تنظیم می کند. اینجا از مهم ترین مراکزی است که عدالت در آن پیاده می شود و امام مهدی (عج) با دقت و وسواس بر اجرای داد نظارت دارد. از روایات استفاده می شود که امام مهدی (عج) در قضاوت مانند جد بزرگوارش امیرالمؤمنین عمل می کند و بر گرفتن بی کم و کاست حقوق مردم اصرار دارد، حتی اگر حق کسی زیر دندان دیگری باشد از زیر دندان آن غاصب بیرون کشیده و به صاحب حق باز می گرداند در زمان حکومت آن دادگستر جهان، چنان عدالت مهدوی همگانی می گردد که مردگان آرزو می کنند که به زندگی باز گردند و از برکات عدالت او بهره مند شوند. این دقت و گستردگی عدالت به دلیل آن است که سیستم قضایی امام مهدی (ع) دستگاهی بسیار گسترده و مجهز و برخوردار از ابزارهای طبیعی است. در سیستم قضایی اسلام قضاوت بر اساس بینات و شواهد بوده و از رسول خدا (ص) روایت شده است که فرمود: «من در میان شما بر پایه سوگندها و بین ها قضاوت می نمایم» ره آورد این گونه داوری عدالت ضاهری است ولی در روایات مربوط به دوران حاکمیت مهدی (عج) آمده است که آن حضرت به شیوه ی حضرت داوود (ع) قضاوت می کند که او بر اساس الهامات الهی علم لدنی داوری می کرد و نه بر پایه شاهد و گواه.^۲

^۱ - همانجا.

^۲ - همانجا.

نتیجه گیری

انسان ها همیشه از بی عدالتی و ظلم و ستم موجود در جوامع رنج می برند و در انتظار روزی هستند که عدالت در جهان تحقق پیدا کند. یکی از شاخصه های اصلی حکومت حضرت مهدی علیه السلام بحث عدالت گستری ایشان است.

عدالت مهدوی فراگیر است و همه ابعاد فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و.. را شامل می شود. حکومت مهدوی دارای ویژگی هایی است که آن را از سایر حکومت های موجود در جهان متمایز می کند، این ویژگی ها عبارتند از: استفاده مدیران برجسته و متماز، برقراری امنیت همه جانبه و... می باشند. و این حکومت عدالت گستر آثار زیادی در همه ابعاد فرهنگی، سیاسی و... دارد.

منابع و مأخذ

• قرآن کریم

- (۱) اسلامیه، حمیدرضا، سطوح، ابعاد و گستره ی عدالت در حکومت مهدوی، فصلنامه علمی- تخصصی انتظار موعود، سال چهارم، شماره پانزدهم، بهار ۱۳۸۴.
- (۲) حائری، محمد مهدی، آثار فردی و اجتماعی عدالت مهدوی، اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، بی تا.
- (۳) حسینی خامنه ای، علی، میراث فاطمی، چاپ اول، تهران: انتشارات میسا، تابستان ۹۲.
- (۴) راغب، اصفهانی، ترجمه ی مفردات الفاظ قرآن، مصطفی، رحیمی نیا، چاپ اول، نشر سبحان، ۱۳۸۶.
- (۵) رئیس، عباس، موعوداصم، چاپ سوم، انتشارات عصر ظهور، بی تا.
- (۶) زمانی، احمد، اندیشه ی انتظار، چاپ سوم، قم: مؤسسه ی بوستان کتاب، ۱۳۸۹.
- (۷) طاهری، حبیب اله، سیمای آفتاب، چاپ هفتم، قم: زائر آستان مقدسه، تابستان ۸۹.
- (۸) کرمی فریدونی، علی، جویندگان امام مهدی، چاپ اول، نشر حاذق، ۱۳۹۰.
- (۹) لک زایی، نجف، گفتمان مهدویت، چاپ دوم، مؤسسه ی بوستان کتاب، ۱۳۸۶.
- (۱۰) محمدی، بهروز، مهدویت، ج ۱۰، چاپ اول، تهران: انتشارات کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۹.
- (۱۱) معین، محمد، فرهنگ معین فارسی، ج ۵، زهرا، اسفندیاری، شیما، جراحی، دیبا، چاپ دوم، تهران: انتشارات امیرکبیر، ۱۳۸۶.